

Vladislava Vojnović

PRINC
od
PAPIRA

■ Laguna ■

*Milici Spasojević, glavnoj glumici filma Princ od papira,
bez koje ne bi bilo ni ove knjige, ni tog filma, a ni ove i
ovakve osobe koja je knjigu napisala, prvo za Milicu,
a onda i za sve njene postojeće i moguće prijatelje!*

1.

Obično znam gde smo po tome koliko mi je dosadno za noge. Na primer, kad me pete svrbe iznutra, znam da smo blizu gradića u kojem živi baka. Kad idemo kod bake. Ili da smo blizu Beograda, kad se vraćamo kući. Obično idemo kolima. Tata, mama i ja. Tata vozi a mama sedi pored njega i pravi se da joj nije ništa. Kažem „pravi se“, jer to radi tako da svi znamo da joj jeste nešto. Kao ja dok radim domaći iz matematike. Svi znaju da ja ne volim domaći i mi svi znamo da mama ne voli baku. Tata se pravi da ne primećuje ni jedno ni drugo. Ali on to radi tako da nekad nisam sigurna da li možda stvarno nema pojma šta se događa. Lako je njemu. On je lud za matematikom. Za bakom nije lud, ali ni nju ne primećuje.

Kad mi je u automobilu dosadno za noge, ja se izujem. Podignem ih na plafon ili ih pružim kroz prozor. To mi obično ne daju, ali ne primete oni baš odmah šta ja radim. U svakom slučaju, mogu barem da ležim na zadnjem sedištu i da gledam drveće pored puta kako promiče napačke.

Ovde je to nemoguće. Ja sam u autobusu. I to sama! Dobro, nisam sasvim sama: tu je šofer koji poznaje baku jer je nekad išao s tatom u razred, kondukter koji stanuje u bakinoj ulici, još nekoliko putnika koji su bakini prijatelji i još nekoliko koji joj nisu prijatelji, ali se javljaju jedni drugima kad se sretnu i svako zna kako se ko zove. Svi oni divili su se što sam toliko porasla da mogu sama da putujem kući. Samo je jedna žena rekla baki da je luda što me pušta. Ja mislim da je ona luda. Ta žena, a ne baka. I baš ta luda sela je pored mene! Srećom, izašla je u nekom selu. Pitala me je da li se bojim. Bez veze, kao da je to nešto naročito: baka me stavi u autobus, a mama i tata me dočekaju na stanici u Beogradu. Tako bi mogli da šalju i Kiku u onoj korpi u kojoj je mi nosimo. Samo što baka ne voli mačke, pa ne bi pristala da čuva Kiku. Kika bi na mom mestu mjaukala i grebala korpu, a ja sedim mirno. Ona žena mi je rekla da bi Kiku mogli da ukradu, kao što mogu da ukradu i mene. Ali evo, u Beogradu smo, a niko nije ni pokušao. Ta luda pitala me šta ću ako me roditelji ne dočekaju. Ma, dočekaće me. Mada je tata možda na putu. On stalno putuje. Ali mama nikad ne bi otputovala ako zna da dolazim. Bilo bi baš bez veze ako bi i ona nekud otišla. Onda bih morala da se ovim istim autobusom vratim kod bake. To ne bi bilo dobro. Kao prvo, dosadilo mi je da se vozim, a kao drugo, dosadilo mi je i kod bake. Moja baka nije kao druge. Mislim, nije kao one što deci sve puštaju. Moja baka ne pušta ništa. Nikome. Ona misli da je tata super zato što mu ništa nije puštala kad je bio mali, a da se na mami vidi da je kao dete bila razmažena. Baka nema pojma. Baš mama sve

jede, a ne tata. Pogotovo one zdrave stvari. I ne kuka kad je bolesna i ne gadi se ni od čega.

– Eno ga Toza! Sa ženom. K'o mladenci! – odjednom kaže šofer. Gledam tamo gde on gleda, kroz ogradu stanice, i vidim mamu i tatu. Eto, znala sam da je ona žena luda. Mama i tata se ljube i smeju se nečemu. Ali autobus nastavlja dalje.

– Hej! Kuda ćemo? – pitam.

– Ulaz je s druge strane. Moramo da idemo okolo – objašnjava konduker.

– Ima da dobiješ brata, mala! – kaže šofer i gleda me dok vrti ogromni volan skrećući.

To baš ne bih volela. Pogotovo ne malog brata. Volela bih veliku sestru. Ne neku ogromnu. Ovako, iste veličine kao što sam ja. Ali to je nemoguće. Sva deca su prvo mala. Moja drugarica Tea ima malog brata. To je najdosadnije biće na svetu. Nadam se da su to primećili i moji roditelji. Mada rade čudne stvari u poslednje vreme. Na primer, prodali su stan. Baka mi je rekla.

Autobus ulazi u stanicu. Mama i tata mi mašu. Mašem i ja i gledam u mamin ravan stomak. Hvala Bogu da nije trudna!

2.

Evo, ko je sada razmažen: tata nosi moju violinu i vuče torbu s točkićima, a mama je uzela ono što je teže! Progundala je da će tati sve to da ispadne iz ruku i uzela mu. U jednoj ruci nosi korpu s jabukama i teglama sa pekmezom, a u drugoj sve one flaše sa sokom od paradajza koji je baka kuvala. Meni se moja mama sviđa. Kad se grlimo i ljubimo, udobnija je od tate. Tata je dobar za golicanje i gnjavljenje, ali kad se čovek s njim mazi, to je slično kao da se gnjavi – sve kosti mogu da mu popucaju! A s mamom se uvek zna šta je šta. Još mi je fino od njenog zagrljaja. I bolje se ljubi. Tata me ili cmokne kao da sam beba ili me izbalavi po obrazu. A mama me ljubi nekako suvo a sočno. Ja ću da budem ista takva kad porastem.

– Ti tamo sigurno ništa nisi vežbala, a? Violina? Čitanje? – mama je odmah počela. Da ne gubi vreme. Možda ipak neću da budem kao ona. Isto ću sve da znam najbolje, ali ja svoje dete neću nikad tako da gnjavim. Mislim, ja volim da se gnjavim s tatom, ali mama gnjavi rečima.

– Mama! Nisi me videla mesec dana! Zar nemaš ništa drugo da mi kažeš?

– Julija, ti znaš da je ta violina jedina stvar za koju možeš da se uhvatiš da te izvuče iz ove zemlje! – ovo sam čula najmanje sto miliona hiljada milijardi puta. Mama misli da je jako važno da, kad porastem, ne živim u ovoj zemlji, nego u nekoj drugoj. Zato što ovde svi bacaju papire i đubre po ulici i pljuju, a u drugim zemljama ne.

– Baka kaže da ni u drugim zemljama nije mnogo bolje – znam da će ovo da je iznervira, ali ne mogu da odolim. Mislim, i ona je meni rekla ono što mene nervira: „Ništa nisi vežbala, violina, čitanje.“ E, neka vidi sad kako je to.

Kad god se s nečim ne slaže, mama napravi facu kao za početak kijanja. Sad baš to radi, zatvara malo oči i opušta bradu. Znam da od kijanja nema ništa, ali možda će da objasni kako bismo mi dobro živeli da smo ista ovakva porodica u Parizu ili Londonu, a ovde ne živimo dobro. Tata se pravi da to ne primećuje. On pakuje u gepek sve ono što je stiglo uz mene. Mami pruža cveće, ali mama i cveće gura pozadi. Cveće liči na baku, belo je, debelo i uredno.

– Imamo iznenađenje za tebe! – kaže tata kao da se odjednom setio.

– Znam, baka mi je rekla. Prodali ste stan i kupili ste kuću!

Možda je trebalo da se pravim da ne znam. Sad bi mogli stvarno da se posvađaju. Gledam ih, ali izgleda da su složni. Mama prevrće očima što se baka pravi glavna, a i tata pravi face kao da ga baka nervira. Sve je u redu. Bolje da pričam dalje o nečemu što se njima sviđa.

Mogla bih da ih pitam kada ćemo se preseliti. Nije da me ne interesuje. Baka je rekla da ćemo odsad živeti u

kući. To je super. Kika će moći da izlazi u baštu i da bude normalna mačka. Dosad je samo tužno sedela na prozoru i gledala dole. Mi živimo na petom spratu, a to je više od drveća na kojem su gnezda. Jednom kad smo je izneli napolje, na travu, Kika je čula ptice kako cvrkuću, ali je stalno, jadnica, gledala dole. Uopšte nije mogla da shvati da su ptice gore. Kad si ti dole. Mama joj je onda obećala kuću sa miševima. To je bilo još kad je Kika bila mala. Ja sam jednom posle rekla mami da je slagala Kiku i da je i meni žao što nikad nećemo imati kuću sa dvorištem. Mama je rekla da je kuća skupa i da nemamo para, a onda je napravila onu svoju facu kao kad se sprema da podigne korpu sa zimnicom. I obećala je da ćemo imati kuću. Kako? Tako što će oni da rade i da zarade pare ili tako što ćemo je naslediti ili tako što ćemo ukrasti pare! Ali kome da ih ukrademo, pitala sam se, a onda sam se setila nekih njihovih bogatih prijatelja, pa sam predložila da ukrademo njima. Mama je pukla od smeha i rekla da se ne krade od prijatelja nego od neprijatelja. Pošto neprijatelje nismo imali, shvatila sam da od kuće neće biti ništa.

– Kad se selimo? – pitam, a zapravo razmišljam da li su, dok sam bila kod bake, uspeli da nađu neke neprijatelje i da im ukradu pare. I šta ako sad dođe policija i odvede ih u zatvor?

– Već smo se preselili, zlato. Hteli smo to da uradimo dok si ti kod bake, znaš, selidba je dosadna, a renoviranje je prljavo... – objašnjava mi tata.

Zalupio je vratima gepeka i počelo je ono i-u-i-u-i-u, aj-aj-aj, tj. upalio se alarm i zavija. I meni počinje da zavija u glavi. Tata stiska dugmence na privesku za ključeve, ali alarm ne prestaje. Onda on odlazi i gnjura se negde

ispod sedišta, tamo isto ima jedno dugmence, sakriveno da ga lopovi ne vide. Kad se pritisne to dugmence, alarm prestane. Ali ja nemam takvo dugmence. U mojoj glavi se i dalje sve trese od aj-aj-aj.

– Preselili ste se bez mene? – kažem glasno da bih proverila da nisam pogrešno razumela. Oni ćute kao da sam rekla da je sada dan, a ne noć. Naravno da je dan. – A moje stvari?! – pitam misleći na određene stvari u skrovištu. Odmah vidim da je pitanje glupo. Nema šanse da oni znaju na šta mislim.

– Bože, Julija, svašta! Pa, naravno da smo preneli i tvoje stvari! – mama me gleda kao da sam totalna budala. Možda i jesam. Ne može od nekog da se očekuje da čas nešto zna, a čas nešto ne zna. Mada, opet, da oni nisu takvi kakvi jesu, stvari iz skloništa ne bi ni bile u skloništu, pa ih ne bi ni zaboravili u starom stanu. Sad su zauvek izgubljene.

Mama me gleda s velikim interesovanjem. Za trenutak mi se čini da bih možda mogla da joj kažem za metalna vratanca u kupatilu. Zalepljena su selotejpom da se Kika ne bi uvlačila u onaj prašnjavi prostor ispod kade. E ja tamo držim neke svoje tajne. Dve. Mama bi znala šta treba da uradimo. Ali problem je u tome što ona jednu od tih stvari mrzi, a za drugu bi zvala sedamsto godina.

Uzdišem kao odrasla i smeštam se na zadnje sedišta. Mama zatvara za mnom vrata i odlazi da sedne napred, pored tate. Kad sam otkrila „uzdisanje“, mnogo mi se svidelo. Dosta sam vežbala, ali nikad nije bilo savršeno. Ovo sad bilo je najbolje uzdisanje u mom životu. Mislim, bilo je pravo pravcato. Da bi se uzdahnulo onako kako treba, potrebno je da se čoveku, kao, malo plače, ali da ne

može jer mora da misli. Šteta je što me sad baš briga za uzdisanje.

Tata vozi. Mama gleda ispred sebe kao da vozi ona. Tata se smeška i kaže da njena kočnica ne radi. To zato što ona nekad pritiska nogom po podu automobila, iako tu ne postoje nikakve kočnice ili ono drugo što ima samo ispod volana. Zavlačim ruku između sedišta i naslona. To mi je isto tajno mesto, ali tu ne držim ništa važno. Ni ne sećam se šta sam ostavila. Izvlačim dopola pojedenu čokoladicu i neke papiriće. Čokoladica se upropastila, sva je pobelela i nema više normalan oblik. Papirići su isto đubre. Vozimo se dugačkom i širokom ulicom nizbrdo. Vidi se sto semafora u daljini. I na svima je, kao da su se pokvarili, upaljeno crveno svetlo. Prvo mama pritiska svoju nevidljivu kočnicu, a onda tata stvarno koči.

– E, sad će sve da krene naopako – kažem glasno ono što mi pada na pamet. Tata ne reaguje, ali mama, koja bolje i vidi i čuje od njega, odmah se okreće:

– Šta si rekla? – pita zabrinuto.

– Ništa – kažem. A onda mi đavo ne da mira: – Sigurno ste nešto zaboravili.

To kažem zato što znam da su zaboravili moje stvari, ali i zato što se malčice nadam da možda i nisu. Možda je običaj da, kad se ljudi sele, provere sva-sva mesta u kući. Možda će mi sad reći da su u kupatilu našli nešto što tamo nisu oni stavili. Možda mama samo što me nije upitala da li je to moje. Tražila bi da objasnim šta je to, zvala bi danima, ali bi barem stvari bile spasene. Ili ne bi? Možda su ih našli i bacili? Opet uzdišem, a skoro i ne primećujem da uzdišem. Gužvam one papiriće i čo-

koladicu i bacam ih u pepeljaru. Prelazimo reku. Pred nama nebo postaje veoma oblačno. Blizu zemlje, oblaci su skoro crni i izgledaju kao u nekom filmu za odrasle.

– E, jesi namćor! – kaže tata veselo. – A ja mislio da odemo negde na piće, da se dogovorimo, sad kad imamo kuću s dvorištem, kakvog bi psa želela.

Moj tata je super. Ali mu nešto fali. Kad bi on i mama bili jedna osoba, to bi, zapravo, bilo najbolje. Ta osoba bila bi dobra kao tata a sve bi razumela kao mama. Ovako, imam njega koji je dobar ali ništa ne razume i nju koja sve razume ali se često ljuti. Evo i sad se ljuti.

– Svetozare! Samo nam još i pas treba! To bi bila samo još jedna obaveza za mene, ne dolazi u obzir!

– Mama, mooolim te! Rekla si da bismo mogli kad bismo imali kuću... – ubediću je kad-tad, samo što moram odmah da počnem. Sad mi baš nije do toga, ali s njom ne sme da se gubi vreme. Što se mora, nije teško. Tako kaže baka. – Mamice, molim te, jednu malu, malu kucu. Ja ću se brinuti o njoj!

– Evo, vidi šta si sad uradio – nervira se mama što je tata uopšte pominjao psa. Pred nama se pali zeleno svetlo, ali svi ostali semafori u daljini još su crveni. Možda su se stvarno pokvarili. A možda će i oni pozeleneti dok dođemo do njih. Mama pritiska nevidljivu papučicu, a zatim tata pritiska stvarnu i mi polazimo nizbrdo.